

Názov vzdelávacej aktivity: Hoaxy

Ciele:

Rozvoj mediálnej gramotnosti
Rozvíjať kritické myslenie

Cieľová skupina: žiaci 8. ročníka ZŠ

Metódy a formy: práca v skupinách, diskusia,

Čas: 45 min.

Pomôcky: internet, PC

Priebeh aktivity:

Motivácia: Viete, čo sú hoaxy? Diskusia na tému hoaxy.

Prezenčná časť: Upresníme definíciu hoaxov

Hoax – poplašná správa. Polopравdivá alebo nepravdivá informácia, ktorá má dopad na prijímateľov, ale aj šíriteľov. Šíri sa ako spam, ďalej na sociálnych sieťach, ale aj na spravodajských či publicistických portáloch. Pôsobí dôveryhodne, lebo sa odvoláva na rôzne autority alebo výskumy. Hoax šíri exkluzívne, emotívne, pre človeka zaujímavé informácie. Priamo sa ho dotýkajú, pôsobia na jeho potreby, zdravie, financie, bezpečnosť, atď.

Príklady hoaxov:

práve teraz na Záhorí 2 km od Čiech, 10 km od Rakúska pri každom 3 dome sú americkí vojaci, samopaly, tanky sa tam presúvajú po uliciach.

Veľvyslanec Ruskej federácie na Slovensku Igor Bratčíkov tvrdí, že starosta obce Ladomirová pred dvomi mesiacmi prikázal bagrom zničiť hroby vojakov ruskej cárskej armády v obci Ladomirová.

Ruská štátna propagandistická televízia RT zverejnila vianočnú reklamu, v ktorej tvorcovia predvídajú, aké Vianoce vraj čakajú „protiruský Západ“. Budú studené, temné a ľudia ich vraj stravia o hlade, keďže bude západ odrezaný od ruského plynu.

Prosím Ťa, pošli to ďalej! Je to súrne! Požiarnici založili účet pre toto jeden a pol ročné dievčatko, ktoré utrpelo popáleniny počas požiaru. Pozri sa na fotku. Za každý odoslaný email dostanú rodičia na účet 1 Euro, peniaze sa použijú na plastickú operáciu. Aj vtedy to pošli ďalej, prosím Ťa, keď si to už raz dostal/a. Ďakujem.

Práve mi kolegyňa hovorila zážitok. Musím to podať ďalej. Kúpila si v IKEA orchideu, doma ju poliala zvrchu a orchidea začala písať (vydávať čudný zvuk). Keď sa to stalo aj po ďalšom poliatí, zavolala do IKEA a tam jej povedali, že má všetko zatvoriť (okná, dvere), vyjsť z bytu a čakať na nich... O pár minút sa dohrnulo komando v skafandroch a zobrali kvetináč do špeciálneho boxu. Až potom jej vysvetlili, že keď orchidea písa, tak v koreňoch má hniezdo tarantula !!!!

Žiaci sú rozdelení do 5 skupín, hľadajú možnosti ako by zistili, že ide o hoax.

Nasleduje interpretácia názorov žiakov. Diskusia o jednotlivých hoaxoch.

Otázky:

1. Uveďte konkrétny link na daný hoax.
2. Vysvetlite mi, prečo si myslíte, že ide o hoax.
3. Nájdite dôveryhodný zdroj, ktorý vysvetľuje nepravdivosť informácií v danom hoaxe.

Zhrnutie:

Základ je pokúsiť sa vygoogliť, či už o danej informácii písali inde. Ak je informácia relevantná a pravdivá, je veľká pravdepodobnosť, že o nej už písali v niektorom štandardnom médiu.

Média, ktoré vyvracajú hoaxy: Polícia SR, ktorá má na to vytvorenú špeciálnu FB stránku, veľmi aktívny je aj na Facebooku Vlado Šnidl, v poslednom čase sa tomu pravidelne venuje aj portál Infosecurity, dlhodobo to robieval Juraj Smatana, aktívny je Tomáš Kriššák a nedávno vznikla iniciatíva Digital Infospace Security.

Existuje aj slovenský projekt Checkbot, ktorý pomáha ľuďom odhaliť nepravdy priamo na Facebooku.

Dôveryhodné zdroje: tradičné médiá: verejnoprávne médiá (RTVS), aktuality.sk, SME, Denník N, TASR, TA3, Markíza, Rádio Expres, TV Joj, ...)